

Володимир Литвин

Зі Святого Письма ми дізнаємося про те, що творцем сім'ї є Господь Бог. Сім'я як єдність батька, матері і дітей є малою домашньою Церквою, яка є також іконою Пресвятої Трійці. За святителем Григорієм Ніським, перед створенням людини відбувається Предвічна Божя Нарада : «Сотворімо людину на наш образ...» (див. Бут 1,26). Тут Бог виступає як «ми». Ця множина засвідчує, що образ Божий притаманний не окремо взятій людині, а всій спільноті, прообразом якої є Пресвята Трійця. Тобто створення людини розуміємо творчим актом усіх Трьох осіб Пресвятої Трійці (Отця, Сина, Святого Духа). «І сотворив Бог людину на свій образ; на Божий образ сотворив її; чоловіком і жінкою сотворив їх. І благословив їх [чоловіка та жінку] Бог і сказав їм: Будьте плідні й множтеся...» (див. Бут 1,27-28).

Бачимо, що у Книзі Буття людська спільнота представлена особами Адама та Єви. Починається процес творення спільноти Словом Божим: «Тоді сказав Господь Бог: Не добре чоловікові бути самому; сотворю йому поміч, відповідну для нього» (див. Бут 3,18). Цією поміччю стала жінка. У Книзі Буття ми читаємо, як Адам називає Єву «кістю від моїх костей і тілом від мого тіла» (пор. Бут 2,23) . Разом із тим Господь благословляє подружню пару дітьми, а відтак сім'я як спільнота осіб стає першою людською спільнотою . Коли Господь дає вказівку наповнити цю землю, то це означає вихід за рамки своєї сім'ї. Людина не зможе жити щасливо лише в межах своєї сім'ї. Тут йде мова про внесок людини у глобальний вимір світу, щоб преобразити його до раю. Бог заклав міцний фундамент, а людина у міжособовому зв'язку з іншими людьми повинна його розбудувати.

Однак людина не виконала доручення Господнього, впавши у гріх. Через падіння прародичів гріх увійшов у життя всієї Божої спільноти. Люди стали відчуженими та замкненими у собі, перекладаючи відповідальність за скоєне один на одного. У Книзі Буття ми стаємо свідками перекладання вини Адама на Єву, а Єви на змія, що є свідченням того, що кожен намагається врятувати тільки себе. Це свідчить про

егоїстичну поставу. Замість любовного дарування себе іншому з'являється бажання панувати над іншими. Звідси з'являються сімейні проблеми, коли двоє вже не відчують себе одним тілом. Відносини обох спрямовані до задоволення власних потреб, де протилежна особа стає своєрідною «іграшкою». Замість істинної любові з'являється любов інстинктивна. Катехизм УГКЦ зазначає, що «будь-яке егоїстичне використання іншої особи як засобу для отримання статевої насолоди суперечить Божому дару любові, спотворює суть статевої та глибоко ранить особу [...] Подружня невірність, руйнування подружньої плідності абортими та контрацептивними засобами, багатоженство та багатомужжя, гомосексуальні дії, автоеротизм є приниженням гідності людської особи та важким гріхом».

На фоні таких стосунків з'являється ще одна вагома проблема – ставлення чоловіка та жінки до своєї дитини. Плодом справжньої любові є певність того, що тебе люблять, яка заснована на довірі до іншого, а відтак ти можеш відповісти взаємністю. Діти мають бути плодом справжньої любові та взаємної довіри. За іншого розрахунку вони просто стануть предметами володіння. Очевидно, що коли двоє не люблять один одного, то звістка про появу дитини для них стає «трагічною». Через відсутність істинної любові ставлення до дитини зводиться до обтяжливого додатка, а не дару Божого. Такі батьки бояться відповідальності мати дітей, а відтак вдаються до різного роду контрацептивів. Ця свідомо обмеженість народжуваності призводить до вимирання нації.

Якщо дехто взагалі не бажає мати дітей, то інші воліють задовільнитися лише однією дитиною, посилаючись на незадовільне матеріальне становище сім'ї. Гріхи батьків та їхня нелюбов одне до одного боляче відбиваються на дітях. Діти впродовж усього свого розвитку не стають очевидцями істинної любові, а тому у подальшому проявляють свою агресію та ворожість до ближнього через травму дитинства. Прикладом такої ворожості є уривок зі Святого Письма про Каїна та Авеля, де перший абсолютизує себе, позбавляючи життя свого брата. На запитання Бога до Каїна: «Де Авель, брат твій?», Каїн відповідає зухвало: «Хіба я сторож братові моему?» (див. Бут 4,9). Ця відповідь є свідченням закам'янілого серця Каїна та його заперечення своєї вини.

Саме тому на батьках лежить велика відповідальність, позаяк від їхнього виховного процесу залежить майбутнє дітей. Вони своєю поставою і словом мають прищеплювати у їхніх серцях християнську віру, любов до чесноти та життєву мудрість. Святитель Йоан Золотоустий пише: «Якщо батьки би ретельно виховували своїх дітей, то не потрібно було б ні законів, ні судилищ, ні покарань, ні мук і публічних убивств [...] Всі пороки кояться від того, що ми не з самого початку і не з раннього віку скеровуємо дітей до благочестя». Але, на жаль, у нашу добу сім'ї цьому приділяють мало уваги. Лука Кримський зазначає: «На батьках і, перш за все, на матері лежить найсвятіший обов'язок – виростити дитину і дати їй виховання [...] Тому необхідно, щоб в житті жінки це

важливе завдання займало перше місце [...] Школа не може замінити сімейне виховання. Хто ж виховує дітей в таких сім'ях, де батько і мати займають важливі суспільні посади, які з ранку до ночі на роботі і не мають ні часу, ні сил, ні можливості займатися дітьми? У величезній більшості випадків – ніхто [...] А така сім'я, в якій немає кому займатися вихованням дітей, не складає єдиного нерозривного духовного цілого, а тому не може бути благополуччя ані в суспільстві, ані у державі».

Діти є майбутнім нації. Тому-то саме від їхньої постави буде залежати майбутнє країни. Церква закликає батьків виховувати у своїх чадах любов до Бога, ближнього та своєї Батьківщини. Якщо дитина житиме у такій сім'ї, яка наповнена любов'ю та плекає чеснотливе життя, то вона буде готова у дорослому віці до відповідальності за створення своєї сім'ї. Сім'я – це найменша суспільна клітина, яка є складовою суспільного організму. А тому будь-яке порушення цієї суспільної клітини відбивається на всьому суспільстві.

Володимир ЛИТВИН, Християнське свідчення у сім'ї // СЛОВО №2 (78), червень-серпень 2019